

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
“_23_” ___iyun 2025 yildagi
180-son buyrug'iga
-ilova

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
AKADEMIK SHOKIR ALIMOV NOMIDAGI RESPUBLIKA IXTISOSLASHTIRILGAN
FTIZIATRIYA VA PULMONOLOGIYA ILMIY-AMALIY TIBBIYOT MARKAZI**

**«SARKOIDOZ»
NOZOLOGIYASI BO'YICHA TIBBIY XIZMAT
KO'RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI**

TOSHKENT 2025

«TASDIQLAYMAN»
Akademik Sh. Alimov nomidagi
RIT va PEA TM direktori
N.N. Parpiyeva

2025 yil

«SARKOIDOZ»
NOZOLOGIYASI BO‘YICHA TIBBIY XIZMAT
KO‘RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI

TOSHKENT 2025

MILLIY KLINIK STANDART NOZOLOGIYASINING NOMI (KODI), TASHXISLASH VA DAVOLASHGA JALB ETILADIGAN MUTAXASSISLAR NOMI

XKT-10/11 bo'yicha kodlanishi:	Nozologik nomi	Nozologiya bo'yicha ambulatoriya sharoitida tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar		Nozologiya bo'yicha statsionar sharoitda tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar	
		Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassislar	Qo'shimcha jalb etiladigan mutaxassislar	Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassislar	Qo'shimcha jalb etiladigan mutaxassislar
XKT-10: D86 D86.0 D86.1 D86.2 D86.3 D86.8 D86.9	Sarkoidoz O'pka sarkoidozi Limfatik tugunlar sarkoidozi Limfatik tugunlar sarkoidozi bilan kechuvchi o'pka sarkoidozi Teri sarkoidozi Aniqlangan va kombinatsiyalangan boshqa lokalizatsiyali sarkoidoz Aniqlanmagan sarkoidoz	OSH; Terapevt/ Pulmonolog.	Ftiziatr; Rentgenolog; Oftalmolog; Dermatolog; Endokrinolog; Kardiolog.	Terapevt/ Pulmonolog.	Ftiziatr; Rentgenolog; Torakal jarroh; Oftalmolog; Dermatolog; Endokrinolog; Kardiolog; Reanimatolog.
XKT-11: 4B20.0 4B20.1 4B20.2 4B20.3 4B20.4 4B20.5 4B20.Y 4B20.Z	O'pka sarkoidozi Limfatik tugunlar sarkoidozi Hazm qilish tizimi sarkoidozi Neyrosarkoidoz Ko'z sarkoidozi Teri sarkoidozi Boshqa aniqlangan sarkoidoz Aniqlanmagan sarkoidoz	OSH; Terapevt/ Pulmonolog.	Ftiziatr; Rentgenolog; Oftalmolog; Dermatolog; Endokrinolog; Kardiolog.	Terapevt/ Pulmonolog.	Ftiziatr; Rentgenolog; Torakal jarroh; Oftalmolog; Dermatolog; Endokrinolog; Kardiolog; Reanimatolog.

SARKOIDOZ NOZOLOGIYASI BO'YICHA TASHXISLASH, DAVOLASH, REABILITATSIYA VA DISPANSERIZATSIYA TADBIRLARI

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					Xizmat ko'rsatish yoki tekshiruvni o'tkazish minimal soni (Har bir davolangan holat uchun)	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Mutaxassis (shifokor) maslahati Asosiy:	1. OSH						2 marta	Statsionar yordam: 14 kungacha.
	2. Terapevt		+				2 marta	
	3. Pulmonolog		+		+	+	2 marta	
Izoh: Ko'rsataga muvofiq takroriy qo'shimcha mutaxassislar ko'rigi tavsiya etiladi.								
Mutaxassis (shifokor) maslahati Qo'shimcha:	1. Ftiziatr		+		+	+	1 marta	
	2. Rentgenolog		+		+	+	1 marta	
	3. Torakal jarroh				+	+	1 marta	
	4. Oftalmolog		+		+	+	1 marta	
	5. Dermatolog		+		+	+	1 marta	
	6. Endokrinolog		+		+	+	1 marta	
	7. Kardiolog		+		+	+	1 marta	
	8. Reanimatolog				+	+	1 marta	
Izoh: bemorda qo'shimcha yoki yondosh kasalliklari aniqlangan hollarda, ko'rsatmaga muvofiq boshqa tegishli tor doiradagi mutaxassislarning ko'rigi o'tkazilishi mumkin.								
Laborator tekshiruvlar Asosiy:	1. Qonning umumiy (klinik) taxlili		+		+	+	2 marta	
	2. Biokimyoviy analizlar: qondagi LDG, ALT, AST, bilirubin, mochevina, kreatinin, ishqoriy faspataza, qand miqdorini aniqlash		+		+	+	2 marta	
	3. Qondagi umumiy oqsil va uning fraksiyalarini aniqlash.				+	+	2 marta	
	4. S reaktiv oqsil miqdorini aniqlash		+		+	+	2 marta	
	5. Qondagi angiotenzinogen				+	+	1 marta	

	miqdorini aniqlash						
	6. Qondagi kalsiy miqdorini aniqlash				+	+	2 marta
	7. Siydikning umumiy (klinik) tahlili				+	+	2 marta
	8. Siydikda kalsiy miqdorini aniqlash		+		+	+	2 marta
	9. Koagulogramma		+		+	+	2 marta
	10. TB test (diaskin, tuberkulin yoki kvantiferon (IGRA) testi)		+		+	+	1 marta
	11. Balg'am yoki boshqa patologik materiallarni G-Xpert usulida tekshirish		+		+	+	1 marta
	12. Balg'am va boshqa biologik namunalarni (BALJ, plevra suyuqligi va boshqalar) sitologik tekshiruvi				+	+	1 marta
	13. Biologik namunalarni (atsitik yoki plevral suyuqlik, likvor va boshqalar) biokimyaviy tekshiruvi				+	+	1 marta
Laborator tekshiruvlar Qo'shimcha:	1. Qondagi A, M, G immunoglobulinlar miqdorini aniqlash				+	+	1 marta
	2. Biopsiya materialining gistologik tekshiruvi				+	+	1 marta
	3. Qondagi troponin miqdorini aniqlash				+	+	1 marta
	4. Natriy uretik peptid miqdrini aniqlash				+	+	1 marta
	5. Qondagi kislota-asos holati va gazlar miqdorini aniqlash				+	+	2 marta
Izoh: Ko'rsatma bo'lganda qo'shimcha va takroriy laborator tekshiruvlar o'tkazilishi mumkin.							
Instrumental tekshiruvlar Asosiy:	1. Spirometriya,		+		+	+	2 marta
	2. Pulsoksimetriya		+		+	+	har ko'rik paytida
	3. EKG		+		+	+	1 marta
	4. O'pka rentgenografiyasi (2 proyeksiyasi)		+		+	+	1 marta

Instrumental tekshiruvlar Qo'shimcha:	1. O'pkaning diffuzion faoliyatini tekshirish (Bodipletizmografiya)				+	+	1 marta	
	2. Ko'krak qafasi a'zolarining kompyuter tomografiyasi (KT)				+	+	1 marta	
	3. ExoKG				+	+	1 marta	
	4. Diagnostik fibrobronxoskopiya biopsiya bilan				+	+	1 marta	
	5. Diagnostik torakoskopiya biopsiya bilan						1 marta	
	6. Qorin bo'shlig'i a'zolari va buyraklar UTT				+	+	1 marta	

Izoh: Ko'rsatma bo'lganda qo'shimcha va takroriy instrumental tekshiruvlar o'tkazilishi mumkin.

***STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMA:** viloyat darajasi - murakkab diagnostik muolajalar o'tkazish zarurati (masalan, o'pka yoki boshqa organlarning biopsiyasi) bo'lganda; kasallikning aktiv davri; ambulator davoning samarasizligi; respublika darajasi - murakkab diagnostik muolajalar o'tkazish zarurati (masalan, o'pka yoki boshqa organlarning biopsiyasi) bo'lganda; kasallikning aktiv davri va/yoki asoratlarning rivojlanishi; o'tkazilgan davoning samarasizligi.

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					Xizmat ko'rsatish yoki tekshiruvni o'tkazish minimal soni (Har bir davolangan holat uchun)	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Boshqa turdagi tekshiruvlar	1.Fibrogastroskopiya				+	+	1 marta	
	2.Fibroelastografiya				+	+	1 marta	
	3. KT yoki MRT jarohatlangan qismga qarab tanlanadi				+	+	1 marta	

Izoh: Ko'rsatma bo'lganda tibbiyot muassasalari darajasidan kelib chiqib mavjud qo'shimcha va takroriy diagnostik tekshiruvlari o'tkazilishi mumkin.

Tekshiruvlar ro'yxati klinik holatga qarab to'ldirilishi va takroriy o'tkazilishi mumkin!

DAVOLASH TADBIRLARI

Medikamentoz davо

Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz terapiya)		Tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha Sutkalik dozasi	Bir kurslik dozasi
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
		OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozasi va qo'llanilishi							
Glyubkokortikosteroidlar: Prednizolon* Metilprednizolon*	ichishga 5 mg; ichishga 4 mg.		+		+	+	6-8 tab. 6-8 tab.	9-24 oy.
Antimetabolitlar: Metotreksat**	ichishga 2.5 mg.		+		+	+	4-6 tab./ haftada 1 marta	6-24 oy.
Immunodepresantlar: Azatioprin Gidroksixloroxin Mikofenolat mofetil	ichishga 50 mg; ichishga 200 mg; ichishga 250 mg.		+		+	+	2-4 tab. 1-2 tab. 2-4 tab.	6 oy; 6-12 oy; 6 oy.
Alfa o'sma nekrozi omili ingibitorlari: Pentoksifillin	ichishga 600 mg;		+		+	+	1-2 tab.	6 oy;
Yallig'lanishga qarshi nesteroid vositalar; Indometatsin Ibuprofen Nemisulid	ichishga 25 mg; ichishga 100 mg; ichishga 100 mg.		+		+	+	3 tab. 3 tab. 2 tab.	15 kun- 1 oygacha.
Prteinkinaza ingibitorlari: Nintedanib	ichishga 100-150 mg.		+		+	+	2 tab.	ko'rsatmaga qarab
Vitaminlar: Alfa-tokoferol atsetat (Vitamin Ye)	ichishga 200-400mg.		+		+	+	2 kaps.	6 oy.

Izoh: * sxema bo'yicha tavsiya etiladi, klinik protokollarda to'liq bayon etilgan; ** 24 soatdan keyin 5 mg Foliy kislotasi ichilishi kerak; Milliy klinik protokollarda keltirilgan dovolash rejimlaridan kasallikning og'irlik darajasiga va ko'rsatmaga muvofiq holda foydalaniladi, hamda ushbu protokollarga mos ravishda qo'shimcha dori vositalar va qo'shimcha usullar tavsiya etilishi mumkin.

PARHEZ STOLI/DIYETA

Ovqatlanish tartibi	Tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
	OSHP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
Parhez stoli va uning davomiyligi					
1. 15 – stol, doimiy		+		+	+

DISPANSERIZATSIYA

Dispanserizatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Dispanser nazorati muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. Terapevt/pulmonolog	+	1-4 marta yiliga og'irlik darajasiga qarab	Birinchi marta aniqlangan bemorlarga kasallikning birinchi yilida va jarayon faoliyati saqlangan holda har 3 oyda bir marta kuzatuv tavsiya etiladi, jarayon barqarorlashganda ikkinchi yilida – har 6 oyda bir marta, keyingi yillarda – yilda bir marta.
	2. Oftalmolog	+	har 6-12 oyda 1 marta	
Laborator tekshiruvlar	1. Qonning umumiy (klinik) taxlili	+	har 1-3 oyda 1 marta	Retsidivlar mavjud bo'lganda, kuzatuv rejimi 2 yil davomida har 3 oyda bir marta, keyingi yillarda jarayon barqarorlashganda yilda bir marta tavsiya etiladi. Progressiv jarayon holatida kuzatuv har 3 oyda 2 yil davomida tavsiya etiladi, keyin jarayon barqarorlashganda har 6 oyda bir marta 2 yil davomida, keyin esa yilda bir marta amalga oshiriladi. <i>Dispanser kuzatuvi davolash vaqtida holat yomonlashganda yoki nojo'ya holatlar rivojlanganda bemorning faol tashriflarini istisno qilmaydi.</i>
	2. Qondagi angiotenzinogen miqdorini aniqlash	+	har 3 oyda 1 marta	
	3. Qondagi kalsiy miqdorini aniqlash	+	har 3 oyda 1 marta	
	4. Siydikning umumiy (klinik) tahlili	+	har 1-3 oyda 1 marta	
	5. Biokimyoviy analizlar: qondagi ALT, AST, bilirubin, mochevina, kreatinin, qand miqdorini aniqlash	+	har 1-3 oyda 1 marta	
Instrumental tekshiruvlar	1. 6 daqiqalik yurish testi	+	har 3 oyda 1 marta	<i>Sarkoidoz bilan kasallangan bemorlar umrbod tibbiy kuzatuvda bo'lishlari kerak.</i>
	2. Spirometriya	+	har 3 oyda 1 marta	
	3. Ko'krak qafasi rentgenografiya	+	har 3 oyda 1 marta	
	4. Ko'krak qafasi kompyuter tomografiya	+	har 6-12 oyda 1 marta	
	5. Pulsoksimetriya	+	har ko'rik paytida	